

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VII. Quid sit objectum materiale Spei, seu quæ liceat sperare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

*Nam virtus
præter Spem
hoc modo
sentit in
Deum.*

*Diversa est
ratio sperandi
beati-
tudinem à Deo
& à crea-
tura.*

VII.
*Virtus
ostenditur
Deum ut
causam ef-
ficien-
tem esse moti-
vum for-
male Spei.*

*Seclusa con-
cessione bea-
titudinis &
mediorum,
elicere non
possumus
actum Spei.*

intendunt, nunquam tamen explicant rationem objectivam Spei, quin affirmant eam duo respicere, bonum scilicet obtinendum, & Deum, à quo obtineatur, & æquè primò utrumque. Confirmatur primò: Deus quippe ut est principium auxiliorum, quibus possumus consequi beatitudinem, est motivum formale cui innititur aliqua virtus Theologica, & cum hæc virtus non possit esse Fides, neque Charitas, utpote quæ distincta habent motiva, neque alia ab eis & à Spe, quia darentur quatuor virtutes Theologales, sequitur apertè eam esse Spem. Confirmatur secundò: Sperare siquidem beatitudinem aut quoddamque bonum à creaturâ, vel à Deo magnam causat diversitatem in actu voluntatis, ergo ad formalissimam rationem huius Spei pertinet respicere bonum à Deo obtinendum.

Probatur tertio: Roganti quippe cur speramus beatitudinem supernaturalem, respondendum est quia Deus eam dat, & auxilia, quibus eam promereamur, ergo Deus ut causa efficiens est motivum formale cui Spes innititur: consequentia patet, eadem namque est ratio cui innititur Spes, & ratio propter quam speramus, sicque dicimus Deum ut revelantem mysteria credenda, esse rationem motivam cui innititur Fides, quia hoc assignatur ut ratio propter quam credimus, cum ad similem interrogationem respondemus: idem est de medio demonstrativo respectu assensus scientifici. Antecedens probatur, tum quia seclusa concessione horum auxiliorum, non possemus habere actum Spei circa beatitudinem supernaturalem, & eâ positâ possumus, ergo adæquata ratio habendi actum Spei est beatitudinis & horum auxiliorum concessio: tum quia juxta nullam ex aliis sententiis huic interrogationi congruè responderi potest.

SECTIO SEXTA.

Solutio objectionum contra rationem formalem sub qua Spei.

I.
*Quamvis
ad Spem re-
quiratur
difficultas,
hæc tamen
non est ob-
jectum forma-
le Spei.*

*Ad actum
Spei requi-
ritur aliquid
quod volun-
tatem allu-
ciat.*

II.
*Quamvis
misericordia
& alia per-
fectiones ibi
recensita
conferant
ad Spem,
non tamen*

AD fundamentum primæ sententiæ constat ex dictis, licet enim concedatur ad actum Spei requiri difficultatem, eo quod ubi non est difficultas, non est motus, quo erigatur animus ad eam superandam, ea tamen non potest esse ratio movens & alliciens, cum potius voluntatem deterreat à consecutione objecti, ut ait D. Thomas 1. 2. quæst. 23. art. 2. his verbis: Bonum autem arduum, sive difficile, habet rationem ut in ipsum tendatur, in quantum est bonum, & ut ab ipso recedatur, in quantum est arduum & difficile. Et quisque in se experitur eò se magis à prosecutione retrahi, quò major est difficultas, nisi aliunde facilitetur, ut dicitur latius infra. Debet ergo esse aliqua ratio, qua objectum reddatur possibile, non obstante difficultate. Ad confirmationem; nego antecedens nisi accedat possibilitas per divinum auxilium.

Ad primam rationem secundæ sententiæ respondeo, Spem inniti misericordiæ divinæ tanquam medio præsupposito conducenti ad beatitudinem consequendam; idemque dicendum est de aliis virtutibus, non verò quod sint objectum formale, & hoc tantum voluit Concilium, idque innunt Scripturæ, quamvis hæc intelligi possunt de Deo ut causâ efficiente, quo modo spe-

ctat ad objectum formale, ut diximus. Quid sunt objectum autem intendat Divus Thomas ostendimus in probatione secundæ nostræ conclusionis, Sectione præcedente. Et per hoc patet etiam ad secundum, licet enim Spes respiciat Deum ut liberalem, potentem, &c. illa tamen non se habent ut objectum, sed ut media prærequisita, ut velit ac possit conferre, sicque merito ab eo sperare possumus.

Ad fundamentum tertiæ sententiæ idem est dicendum, promissionem scilicet & iustitiam habere se præsuppositivè tantum ad objectum formale, nostro modo concipiendi. Ad fundamentum quartæ dico, rectè probare intentum quoad arduitatem, si sumatur pro difficultate in obtinendo, non autem si sumatur pro eo quod est ab alio, à Deo scilicet per ejus auxilia acquirendum. Ad argumentum Vasquez, in quantum contra nos facit, constat ex dictis.

Quæres, quo pacto inter se differant Spes & desiderium? Dico in hoc differre, quòd Spes respiciat objectum non solum ut absens, sed etiam ut arduum, & possibile, quod tamen non includitur in objecto simplicis desiderii, si quando autem difficultas spectari videatur à desiderio, ut quando propter eam hoc augetur, id solum est quasi occasionaliter, sicut etiam excitari interdum solet desiderium ex prohibitione objecti, quæ tamen non includitur in illius objecto, bona siquidem à nobis nonnunquam, quò difficiliora, eò majora apprehenduntur, magisque desiderantur, ex quo tamen non fit arduitatem illam esse conditionem necessariam illius objecti.

SECTIO SEPTIMA.

Quid sit objectum materiale Spei, seu quæ liceat sperare.

ILLA, quæ sperantur sunt objecta materialia Spei, sicut quæ creduntur Fidei, quemadmodum ergo omnia quæ cadere possunt sub objecto formali Fidei, primâ scilicet veritate revelante, sunt materialia Fidei objecta, ita in præsentia quæ cadere possunt sub objecto formali Spei, beatitudinis scilicet propriæ, acquisibilis à Deo, vel ut ordinata ad tale bonum, sunt objecta materialia Spei, & à Deo peti possunt. Quâ de causâ Sanctus Augustinus in Enchir. cap. 114. & 115. Tom. 3. ait omnia contineri in oratione Dominicâ: Septem, inquit, petitiones continet Dominicâ oratio, quarum in tribus æterna possuntur, in reliquis temporalia, quæ tamen propter æterna consequenda sunt necessaria: & in Epistolâ 121. de his petitionibus ait: Liberum est aliis atque aliis verbis, eadem tamen in orando dicere, sed non debet esse liberum alia dicere. Videatur Canisius in Summâ cap. 2. de Spe.

Quia tamen hæc bona varia sunt, ideo claritatis gratia ad specialia descendimus: & quidem cum suprâ dixerimus beatitudinem nostram esse objectum principale, de aliis præcipuè procedit quæstio, an ad illa, quæcumque sint, prout conducunt ad beatitudinem, se possit extendere virtus Spei, sicut Charitas non solum se extendit ad Deum, & pulchritudinem ejus amandam, ut resultat ex omnibus ejus attributis, sed etiam ad singula, & amat Deum ut justum, ut misericordem, &c. imò & ad proximum, quatenus parti-

III.
*Promissio &
iustitia Dei
ad Spem præ-
requiritur.*

IV.
*Spes respicit
objectum,
non solum
ut absens,
sed etiam ut
arduum,
quod non
facit desi-
derium.*

I.
*Quamvis
concedenda
sint objecta
materialia
Spei.*

II.
*Ad quam
præter bea-
titudinem
extendere se
possit virtus
Spei.*

ceps est divinæ naturæ per gratiam, ad ipsos etiam peccatores propter Deum amandos, ut dicitur infra Disp. 36. sect. 1. & 3. ita quærimus an Spes se extendat ad alia objecta præter beatitudinem.

III. Certum est primò, bona corporalia, seu corporis non posse propriè & perfectè sperari virtute Spei Theologicæ, nisi prout dicunt ordinem ad spiritualia, ipsisque deserviunt: sicut enim divitiæ v. g. vel sanitas non petuntur à Deo, nisi in ordine ad animam, ita neque per Spem nisi sub hac ratione sperari possunt: si autem prudenter credantur fore utilia ad adeptionem supernæ felicitatis, rectè poterunt sperari: ita D. Thom. art. 2. ad 2. ubi Bannez, Aragon, & alii.

IV. Probatur: Ista enim licet à Deo in oratione Dominicâ petuntur sub hac ratione, juxta sanctum Augustinum supra, ut scilicet, *Hu sufficienter adjuti sempiterna fiducialius appetamus*; ut ait Ecclesia, ergo & sperari possunt, cum spes & fiducia maximè requirantur, ut oratio sit perfecta.

V. Certum est secundò, licet Spes primariò versetur circa beatitudinem animæ, posse tamen versari circa resurrectionem corporis, & ejus gloriam; quòd enim hæc sit objectum materiale Spei, dubitari non potest, cum passim in Scripturâ habeatur, & Job. cap. 19. v. 25. dicat: *Scio quòd in novissimo die de terrâ surrecturus sum, & in carne meâ videbo Deum meum: reposita est hac spes mea in sinu meo; & habetur in Symbolo Nicæno, Expecto resurrectionem, & vitam venturi sæculi.* Ratio est quia beatitudo corporis est nobis à Deo promissa, ut constat Joan. c. 6. & pertinet ad complementum beatitudinis animæ, licet non sit immediata possessio Dei, & consequenter ad materiale objectum spectat, non ad formale, cum sit potius complementum illius, & ideo propter illud speratur.

VI. Dicendum tertio, remissionem peccatorum & auxilia omnia ac media necessaria ad consequendam salutem, posse sperari ut objectum materiale Spei, modò exiis sint, quæ omnibus concedi solent, imò & specialia quadam, modò prudenter existimentur conducere ad æternam salutem. Prior pars constat, ea quippe omnia per se requiruntur ad formale objectum, & consequenter ad illud ex se ordinantur, promittuntur etiam à Deo, ergo qui efficaciter sperat beatitudinem, sperare quoque debet à Deo media & auxilia, sine quibus obtineri non potest. Unde Trident. supra, dixit peccatores per Spem erigi ad veniam consequendam, quia est peccatori medium necessarium ad beatitudinem: hæc autem omnia dicuntur materialia objecta, ut rectè Divus Thomas hic, art. 2. quia non sperantur primariò & propter se, sed ut subsunt formali, vel ut danda à Deo propter beatitudinem, seu Deum ipsum.

VII. Dixi quadam etiam peculiaribus auxiliis sperari posse, si prudenter existimentur conducere ad beatitudinem, & ita cadere sub objecto formali Spei; si enim quis peteret rem aliquam extra communem ordinem, & soli Virgini vel Apostolis concessam, talis esset potius imprudens, & præsumptuosa petitio, nec Spes Theologica ad eam concurreret, nisi fortè esset specialiter alicui à Deo promissum, tunc enim sperari posset, ut constat ad Rom. 4. ubi dicitur Abrahamum in ultimâ suâ & uxoris senectute sperasse semen suum multiplicandum à Deo sicut stellâs

P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

cæli, & arenam maris, quamvis hoc non esset necessarium ad beatitudinem consequendam, quia scilicet fuerat à Deo promissum. Idem esset de auxiliis abundantioribus, quæ à Deo promittuntur omnibus, qui benè acceptis utuntur, cum illa valdè conducant ad augmentum gratiæ & gloriæ: unde possumus & debemus illa sperare à Deo, inquit Aragon hic, conclusione 3. ex D. Thoma, art. 2. ad 2.

Secunda ergo pars, licet non sit adeo certa sicut prior, sic tamen ostendi potest primò: sint verbi gratia prædicta bona specialia non promissa, vel palma martyrii, vel liberatio ab aliquo morbo, aut gravi tribulatione temporali: quòd hæc sperari possunt colligi videtur ex Dan. 13. ubi Susanna cum judicio sisteretur, dicitur suspexit in cælum, erat enim cor ejus fiduciam habens in Deo, & sperabat se liberandam, cum tamen ea liberatio nec esset necessaria ad salutem æternam, nec illi esset promissa: item Psalm. 36. dicitur: *Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: ubi non est sermo de re necessariâ ad salutem, sed de liberatione à quacumque tribulatione, quæ tamen dicitur speranda à solo Deo, ut denotetur sermonem illic esse de Spe Theologicâ.*

Secundò probatur, bona quippe temporalia ut diximus, possunt esse objectum Spei, in quantum conducere possunt ad beatitudinem, ergo & prædicta beneficia specialia, bona enim temporalia nec sunt necessaria, nec à Deo fidelibus promissa, imò sæpè quis salutem temporalem sperat, quam Deus decrevit illi non conferre, ergo sufficit quòd prudenter existimentur conducere ad salutem æternam, ut à Deo sperari possint. Denique probatur, quia quòd quis prudenter postulat à Deo, potest etiam prudenter ab eo sperare, sed prædicta bona à Deo prudenter postulantur, ut constat ex usu fidelium, ergo.

SECTIO OCTAVA.

Argumenta quadam contra objecta materialia Spei.

OBJECTES primò: Spes tendere nequit in objectum, nisi Fides illud proponat ut concedendum à Deo, modo per hominem non steterit, sed Fides non potest proponere palmam Martyrii esse mihi concedendam, quantumcumque illam desiderem, quia Deus hoc non revelavit, ergo: Respondeo, objectum formale Spei & media necessaria ad salutem proponi quidem per Fidem, at verò ad sperandum aliquod objectum materiale sufficit quòd illud proponatur per prudentiam supernaturalem: sic enim objectum formale Charitatis proponitur per Fidem, plura verò objecta materialia proponuntur à prudentia, ut v. g. quòd hoc vel illud negotium dignum sit, ut propter amorem Dei geratur.

Objicitur secundò: Spes Theologica est certa; si autem sperare posset prædicta bona esset incerta quia aliquando speraret id quòd Deus decrevit non conferre, etiam si per hominem non steterit. Confirmatur, quia sæpè non apponitur illa conditio, si Deo placuerit, ergo tunc saltem non appetuntur hæc bona per Spem. Respondeo de certitudine Spei latius infra: modò dico certitudinem ejus prout tendit ad objectum formale & media necessaria, & ad promissa à Deo, defumi ex Fide,

Quòd prædicta sperari possint auxiliis abundantiora.

VIII. Quomodo extraor dinaria quædam inter dantur, non pertinentia ad vitam æternam.

IX. Declaratur quo pacto bona temporalia sperari possint à Deo.

I. Ad objectum aliquod materiale sperandum, sufficit quòd proponatur per prudentiam supernaturalem.

II. Diverso modo procedendum de quibusdam objectis Spei, & de aliis quoad declarationem ejus certitudinem.

Qua ratione bona corporalia esse possunt objectum Spei.

Ostenditur quo pacto licet spei possint corporalia.

Versari potest spes circa resurrectionem corporis, & ejus gloriam.

Beatiudo corporis est quoddam complementum beatitudinis animæ.

Sperari possunt omnia ad salutem consequendam necessaria.

Hæc à Deo promittuntur, ergo possunt sperari.

Cur vocentur objecta materialia.

Vi virtus Spei ad aliquid petendum concurret, debet petitio esse prudens.